

Gurluşyk -gurnama işleriniň ýerine ýetirilişiniň amatly tehnologiýa we guramaçylyk şertlerini proyektirlemegi ýöriteleşdirilen taslama institutlaryna ýa-da trestlere buýrujy edara tarapyndan tabşyrylýar (orgstestroý).

Önümçilik işlerini proyektirlemek üçin ilkinji maglumatlar şulardan ybarat:

- taslama - smeta dokumentler;
- direktiw çyzytlaryň, meýilnamalaryň esasynda baş buýrujy edara tarapyndan düzülen umumy gurluşyk we ýörite işleriň utgaşdyrýan çyzytlary;
- enjamlaryň we materiallaryň üçünçiligi baradaky maglumatlar;
- maşyn -mehanizmleriň üçünçiligi baradaky maglumatlar;
- hereket edýän normatiw dokumentler;
- zähmet prosesleriniň kartasy;
- tipli tehnologiýa kartalar;

Önümçilik işleriniň taslamasy esasan üç sany dokumentden durýar:

- çyzytlardan
- gurluşygyň baş meýilnamasy
- tehnologiýa kartalar

Tehnologiýa kartalar -gurluşyk işleriniň yzygiderligini, tertibini görkezýän esasy dokumentdir. Tehkartalar düzülende öňde baryjy iş usullary we (kompleksleýin) toplumlaýyn mehanizasiýalaşdyrylyş usullary ulanylyp düzülýär. Tehkartalar ýörite gollanmalar esasynda düzülýär we şu aşadaky dört bölümden durýar:

1-nji bölüm -tehkartalar ulanylýan ýerleriň iş häsiýetnamalary, önümçiligiň şertleri bu kartanyň belli -bir obýekte degişligini görkezýän belliker we ş.m.

2-nji bölüm -gurluşyk -gurnama işleriniň tehnologiýasy we gurluşyk: tehkartanyň degişli bölekleriniň (jaýyň, binanyň, konstruksiýanyň) meýilnama çyzygysy, kese -kesigi, maşyn -mehanizmleriň, materiallaryň ýerleşdirilişi, daşalysy, ambarlarda saklanylyşy; möhletleri.

3-nji bölüm -tehniki -ykdsady görkezijiler: el güýji we maşyn-mehanizmleri bilen ýerine ýetirilýän işleriň sygymlylygy bir ölçeg birligine düşýän işleriň mukdary; bir adama düşýän önümiň sany (wyrabotka); önümiň özüne düşýän bahasy (sebistoimost);

4-nji bölüm -material -tehniki -serişdeleri; tehkartada görkezilen işleri ýerine ýetirmek üçin zerur bolan çyg -mal we beýleki serişdeleriň mukdary; ýarym fabrikatlar; taýýar uzeller, önümler we beýlekiler. Maşyn -mehanizmleriň görnüşleri, sany, gurallaryň, enjamlaryň

görnüşleri, sanawy.

Bir meňzeş jaýlaryň, binalaryň gurluşygy üçin tipli tehkartalar ulanylýar. Tipli tehnologiýa kartalary belli -bir obýekte degişli etmek üçin şu aşakdaky çäreden geçirilýär:

- gurluşyk-gurnama işleriniň mukdaryny anyklamaly;
- maşyn-mehanizmleriň zerurlyk mukdary, görnüşlerini anyklamaly;
- Material-tehniki serişdeleriň we adam (zähmet) güýjiniň zerurlygyny anyklamaly;
- Çyzgylarynyň hakyky, ýerli şertlere gabat gelişini, jaýlaryň ölçeglerine, binalaryň, konstruksiýalarynyň ölçeglerine gabatlaşdyrmakdan ybarat.

Durdymuhammet BAÝMUHAMMEDOW

Türkmen döwlet

binagärlik-gurluşyk

institutynyň mugallymy